

Bild och form 2023

Statistik om utställningsverksamheter inom bild och form i Sverige
Kulturfakta 2024:6

Postadress:

Box 1001
405 21 Göteborg

Besöksadress:

Södra Vägen 54

Telefon:

031-395 20 00

E-post:

info@kulturanalys.se

Webbplats:

www.kulturanalys.se

© Myndigheten för kulturanalys 2024

Formgivning: Bazooka

Myndigheten för kulturanalys

Bild och form 2023

Statistik om utställningsverksamheter
inom bild och form i Sverige

Innehåll

Förord	4
Sammanfattning	5
Inledning	6
Disposition.....	6
Om statistiken	7
Målpopulation.....	7
Verksamheter som får enkäten.....	7
Tillfrågade och svarande verksamheter.....	8
Verksamheter med huvudsaklig inriktning mot bild och form.....	8
Museer där bild och form inte är den huvudsakliga verksamheten.....	9
Bild- och formverksamheter i siffror	10
Organisationsform.....	10
Verksamheternas storlek.....	11
Besök.....	11
Besök på verksamheterna.....	12
Bild- och formutställningar.....	12
Utställningarna visar huvudsakligen samtidskonst.....	13
Det arrangerades 2 665 utställningar 2023.....	13
Geografisk spridning av utställningar.....	14
MU-avtalet.....	16
Publika aktiviteter.....	17
Ekonomi.....	18
Intäkter efter intäktsslag.....	18
Kostnader efter kostnadsslag.....	19
Personal.....	20
Avlönade årsarbetskrafter uppdelat på män och kvinnor.....	20
Referenser	21
Bilaga 1. Kulturanalys arbete med att ta fram statistik inom bild och form	22
Operationalisering av definitionen av en bild- och formverksamhet.....	23
Besöksräkningsmetoder.....	23

Förord

Myndigheten för kulturanalys (Kulturanalys) har i sitt regleringsbrev ett uppdrag att ta fram statistik inom området bild och form.

Kulturanalys ansvarar för merparten av den officiella statistiken inom kulturområdet. I denna rapport redovisas statistik om utställningsverksamheter inom bild och form, såsom konstmuseer, konsthallar och gallerier. Kulturanalys har skickat ut en enkät och samlat in uppgifter om bland annat besök, utställningar, ekonomi och personal.

Statistiken är under utveckling och har ännu inte tillräckligt bra täckning eller kvalitet för att kunna klassas som officiell statistik. Ambitionen är att statistiken på sikt ska bli officiell statistik.

Göteborg i oktober 2024

Mats Granér

Myndighetschef

Sammanfattning

Myndigheten för kulturanalys har i uppdrag att utveckla statistik inom bild och form. Denna rapport är den tredje i det arbetet. I rapporten presenteras statistik om verksamheter som återkommande och arrangerar bild- och formutställningar i Sverige. I årets rapport kan vi presentera statistik om 244 konsthallar, konstmuseer, gallerier och andra utställningsverksamheter inom bild och form för verksamhetsåret 2023. I enkäten till verksamheterna ställdes frågor om organisationsform, besök, utställningar, ekonomi och personal.

Totalt gjordes det drygt 5 miljoner besök till verksamheter som huvudsakligen arrangerar bild- och formutställningar 2023. Konstmuseerna stod för en majoritet av besöken, nästan 2,8 miljoner. På konsthallarna gjordes drygt 1,2 miljoner besök.

Ett besök på utställningar med bild- och formkonst är ofta gratis, 76 procent av de verksamheter som svarat på frågan angav att de hade fri entré för samtliga besökare till alla utställningar hela året.

Samtida konst var den vanligaste inriktningen på verksamheternas utställningar, 59 procent har angett det som den huvudsakliga inriktningen på utställningarna. Totalt arrangerades 2 665 utställningar inom bild- och formkonst 2023. Det arrangerades utställningar inom bild- och formkonst i alla länen och i 161 av landets 290 kommuner. För frågor om utställningar ingår även verksamheter som inte huvudsakligen arrangerar bild- och formutställningar.

De totala intäkterna för verksamheter som huvudsakligen arrangerar bild- och formutställningar uppgick 2023 till strax över 1,41 miljarder kronor. Kostnaderna var något lägre, de uppgick till 1,39 miljarder kronor. Antalet avlönade årsarbetskrafter var totalt 935: flest hade konstmuseer och konsthallar, 490 respektive 229 årsarbetskrafter. Mest ideellt arbete stod gallerier och konsthallar för med 38 respektive 30 årsarbetskrafter ideellt arbete.

Inledning

Myndigheten för kulturanalys har i uppdrag att utveckla statistik inom bild och form. Denna rapport är den tredje i det arbetet. I rapporten presenteras statistik om verksamheter som återkommande arrangerar bild- och formutställningar i Sverige. I årets rapport kan vi presentera statistik om 244 konsthallar, konstmuseer, gallerier och andra utställningsverksamheter inom bild och form för verksamhetsåret 2023. Syftet med statistiken är att över tid följa utställningsverksamheter inom bild- och formkonst och utvecklingen av deras besök, utställningar, ekonomi och personal.

Målgrupper för statistiken är bland annat offentliga beslutsfattare på olika nivåer, myndigheter, branschorganisationer, forskare, media, utställningsverksamheter inom bild och form, exempelvis konsthallar och konstmuseer, och intresserad allmänhet.

Kulturanalys ambition är att statistiken på sikt ska ha tillräckligt bra täckning och kvalitet för att klassas som officiell statistik.

Disposition

Efter denna inledning följer två kapitel. Det första kapitlet handlar om statistiken, undersökningen och vilka verksamheter som ingår i statistiken. I det andra kapitlet presenteras statistiken, det vill säga siffror om utställningsverksamheternas organisationsform och storlek, deras besök, utställningar och publika aktiviteter samt uppgifter om deras ekonomi och personal.

Om statistiken

Statistiken som presenteras i denna rapport är under utveckling och gör inte anspråk på att vara heltäckande. I avsnittet nedan beskrivs vilka utställningsverksamheter som statistiken på sikt är tänkt att omfatta (målpopulationen) och vilka verksamheter som ingår i statistiken i denna rapport (rampopulationen).

Målpopulation

Målpopulationen är den population Kulturanalys ämnar undersöka och publicera statistik om. Målet är att alla verksamheter i Sverige som uppfyller Kulturanalys definition av en utställningsverksamhet inom bild och form ska ingå i statistiken. En bild- och formverksamhet definieras enligt följande:

Med bild- och formverksamhet menar Kulturanalys en verksamhet som återkommande arrangerar utställningar inom professionell bildkonst, form och konsthantverk. Det ska ske på fysiska och permanenta utställningsplatser med regelbundna öppettider och verksamheten ska vara öppen för allmänheten att besöka.

Med professionell bild- och formkonst menar vi verk som visas i kurerade utställningar, det vill säga att utställningen har setts och bedömts i förväg av arrangören. Det inkluderar inte utställningar av verk som utförts av elev i utbildning, av barn (upp till 18 år) eller verk som producerats inom ramen för utställnings-verksamhetens pedagogiska verksamhet.

Exempel på utställningsverksamheter inom bild och form är konsthallar, konstmuseer, form- och designmuseer, gallerier, kulturhus och andra verksamheter med återkommande utställningar som visar verk inom bild- och formområdet. Till skillnad mot museer behöver inte bild- och formverksamheter ägna sig åt insamling och bevarande av föremål.

De museer som ingår i statistiken är museer som har konst som huvudsaklig inriktning på samlingarna, det vill säga museer med samlingar av konstverk, konsthantverk, design, skulptur, bildgallerier, fotografi, film eller arkitektur. Dessa museer ingår även i Kulturanalys statistik om museer (Kulturanalys 2024).

Verksamheter som får enkäten

Enkätundersökningen skickas till alla verksamheter som är, eller som Kulturanalys bedömer skulle kunna vara, utställningsverksamheter inom bild och form av permanent karaktär. Det är en utmaning att identifiera alla relevanta aktörer för att få grepp om populationen i dess helhet, och att få kontakt med dem. Arbetet med att utvidga insamlingen sker stegvis, vilket skapar förutsättningar för att dra slutsatser och lärdomar kring populationen och insamlingen, anpassa frågor och säkerställa god kvalitet på de data som samlas in (läs mer i bilaga 1).

För insamlingsåret 2023 utvidgades insamlingen och populationen till att inkludera ytterligare verksamheter. För att hitta alla verksamheter som är, eller som Kulturanalys bedömer skulle kunna vara, utställningsverksamheter inom bild och form av permanent karaktär har vi tagit hjälp av en rad olika källor. Bland annat har vi använt medlemslistor från organisationer som Riksförbundet Sveriges konstföreningar och Bildkonst Sverige, samt listor över verksamheter som fått bidrag inom bild och form från Kulturrådet. Eftersom dessa organisationer samlar stora delar av verksamheterna på bild- och formområdet bedömer Kulturanalys att insamlingen omfattar merparten av utställningsverksamheterna i Sverige. Årets enkät skickades till 419 verksamheter som huvudsakligen arrangerar utställningar av bild- och formkonst.

Arbetet med att utvidga populationen och hitta fler verksamheter kommer dock att fortsätta. Till nästa insamling kommer exempelvis verksamheter med relevanta näringsgrenskoder i Företagsregistret att gås igenom. Att hålla undersökningspopulationen uppdaterad är ett arbete som kommer att göras inför varje insamling, dels genom omvärldsbevakning, men framförallt genom fortsatt kontakt med de organisationer som tillhandahållit listor tidigare.

Tillfrågade och svarande verksamheter

Enkäten inleds med ett antal frågor som klarlägger om verksamheten ska ingå i målpopulationen och därmed undersökningen. Om verksamheten svarar ja på samtliga frågor om definitionen (se bilaga 1) och om verksamheten kan särredovisa sin verksamhet anses den uppfylla kraven för att få besvara den fullständiga enkäten. Verksamheten räknas då till kategorin ”tillfrågad”.

Med verksamheter som tillfrågats avses de som svarat på de inledande frågorna, uppfyller definitionen och kan särredovisa sin verksamhet. De är alltså bild- och formverksamheter och har möjlighet att lämna svar som kan särredovisas från annan verksamhet, till exempel en kommun, museimyndighet eller liknande organisation som verksamheten kan tillhöra. För att sedan räknas som ”svarande” måste verksamheten ha besvarat minst en av frågorna som rör besök, intäkter, kostnader eller årsarbetskrafter.

För att minska uppgiftslämnarbördan får mindre verksamheter besvara färre frågor och större verksamheter får besvara fler och mer detaljerade frågor. Vi definierar större verksamheter som verksamheter som har 10 årsarbetskrafter eller mer.

Verksamheter med huvudsaklig inriktning mot bild och form

En majoritet av verksamheterna, 83 procent, har besvarat enkäten. Det var 244 svarande av 293 tillfrågade verksamheter (tabell 1).

Verksamheterna har själva fått välja vilken kategori av utställningsverksamhet de tillhör, till exempel *konsthall* eller *konstmuseum*. I statistiken ingår 92 konsthallar, 34 konstmuseer, 3 skulpturparker, 85 gallerier, 11 museer med huvudsakligen bild- och formutställningar samt 19 andra utställningsverksamheter.

I kategorin *annat museum med bild- och formutställningar* finns till exempel form- och designmuseer, läns museer och konstnärshem med utställningar. Verksamheter som svarat *annat* har exempelvis angivit kulturhus eller kulturcenter med utställningslokal, bibliotek med galleri, konstnär driven plattform med exempelvis ateljéer eller kollektivverkstad med utställningslokal eller galleri, eller annan verksamhet som sträcker sig över flera kulturområden.

Tabell 1. Tillfrågade och svarande verksamheter per kategori 2022–2023, antal och andel i procent

Kategori	Tillfrågade 2022	Svarande 2022	Andel svarande 2022	Tillfrågade 2023	Svarande 2023	Andel procent 2023
Konsthall	–	–	–	117	92	79
Konstmuseum	–	–	–	34	34	100
Skulpturpark	–	–	–	3	3	100
Galleri	–	–	–	104	85	82
Annat museum med bild- och formutställningar	–	–	–	12	11	92
Annat	–	–	–	23	19	83
Totalt	127	108	85	293	244	83

– Uppgift saknas.

Museer där bild och form inte är den huvudsakliga verksamheten

Det finns även museiverksamheter som i huvudsak är museer men som också arrangerar bild- och formutställningar. Det är verksamheter som till exempel har någon eller några kurerade bild- och formutställningar om året, men som har majoriteten av sin verksamhet inom andra museiområden och inte har konst som huvudsaklig inriktning på samlingarna. Bland dessa verksamheter finns till exempel läns museer. Att redovisa all deras verksamhet i denna statistik skulle överskatta bild- och formområdets storlek vad gäller besök, ekonomi och personal. Därför redovisas endast deras svar för frågor om antalet bild- och formutställningar och MU-avtalet (ramavtal för konstnärers ersättning för medverkan vid utställningar).

Det är ytterligare 150 verksamheter som inte främst ägnar sig åt bild- och formverksamhet men som ingår i resultaten för vissa frågor. De förekommer endast i tabell 5–8 samt figur 1 om utställningar och MU-avtalet. De tillhör framför allt kategorin *annat museum med bild- och formutställningar* men det finns även två *scenkonstverksamheter* som arrangerar bild- och formutställningar.

Bild- och formverksamheter i siffror

I detta kapitel presenteras statistik om de utställningsverksamheter som besvarat enkäten. Statistiken presenteras uppdelat på bland framförallt kategori av utställningsverksamhet, men även organisationsform eller storlek. I tabell 5 till 8 och figur 1 om utställningar inkluderas även verksamheter, primärt museer, som i huvudsak bedriver annan verksamhet än utställningsverksamhet inom bild- och formområdet.

Organisationsform

I tabell 2 är verksamheterna indelade efter kategori och organisationsform. Organisationsform ger information om i vilken form utställningsverksamheten bedrivs. Totalt bedrivs flest utställningsverksamheter som ideella föreningar (95), men kommunal drift är också vanligt (67). Konsthallarna bedrivs primärt som kommunala verksamheter (41) eller ideella föreningar (32). För konstmuseer (34) är det också vanligast att bedrivs kommunalt (13) men det finns även flera stiftelser (10) och statliga myndigheter (7). Några stiftelser har dock kommunal eller regional huvudman.

De 3 skulpturparker som ingår i statistiken bedrivs som kommunal verksamhet, stiftelse och ideell förening. Gallerier bedrivs primärt som ideell förening (45), till exempel av konstföreningar, eller företag (28). Bland andra museer med bild- och formutställningar (11) är ideell förening den vanligast organisationsformen (5). De andra utställningsverksamheterna (19) är framförallt ideella föreningar (9) och kommunala verksamheter (6).

Tabell 2. Utställningsverksamheter efter organisationsform och kategori 2023, antal

Organisationsform	Statlig myndighet	Regional verksamhet	Kommunal verksamhet	Stiftelse	Ideell förening	Ekonomisk förening	Företag	Antal svar
Konsthall	3		41	9	32	2	5	92
Konstmuseum	7	1	13	10	3			34
Skulpturpark			1	1	1			3
Galleri			4	1	45	7	28	85
Annat museum med bild- och formutställningar	1		2	2	5		1	11
Annat			6	1	9	2	1	19
Antal svar	11	1	67	24	95	11	35	244

Verksamheternas storlek

Verksamheternas storlek i termer av antal årsarbetskrafter varierar (tabell 3) men flest utställningsverksamheter har färre än 1 årsarbetskraft (122), framför allt bland gallerier (62) och konsthallar (43). Konsthallar (43) och gallerier (22) är också vanligast bland medelstora verksamheter med 1 till 9 årsarbetskrafter, men det finns också ett antal konstmuseer (14) av samma storlek. Konstmuseerna (20) är vanligast förekommande bland verksamheter med 10 årsarbetskrafter eller mer, men det finns även några stora konsthallar (6) och andra museer med bild- och formutställningar (3).

Tabell 3. Utställningsverksamheter efter storlek och kategori 2023, antal

Kategori	10 årsarbetskrafter eller mer	1–9 årsarbetskrafter	Mindre än 1 årsarbetskraft	Antal svar
Konsthall	6	43	43	92
Konstmuseum	20	14		34
Skulpturpark	1	1	1	3
Galleri	1	22	62	85
Annat museum med bild- och formutställningar	3	4	4	11
Annat	2	5	12	19
Antal svar	33	89	122	244

Besök

I statistiken delas verksamheternas besök in i olika typer.

Olika typer av besök

Anläggningsbesök: Besök på verksamhetens inomhus- och utomhusanläggning, såsom avgiftsbelagda och gratis utställningar, restaurang, butik, toalett och foajé.

Verksamhetsbesök: Besök på de områden där verksamheten har entréavgift eller motsvarande delar på en verksamhet med fri entré, ofta utställningarna eller annan central del av verksamheten. Verksamhetsbesöken är en delmängd av anläggningsbesöken.

Totala besök: För att beräkna antal totala besök används främst antal anläggningsbesök för att uppskatta verksamheternas totala besöksvolym. Om antal anläggningsbesök inte rapporterats används verksamhetsbesök.

För vissa verksamheter är det en stor skillnad mellan antalet anläggningsbesök och verksamhetsbesök. För andra verksamheter är antalet anläggningsbesök och verksamhetsbesök detsamma. Om en verksamhet exempelvis har en populär restaurang tenderar anläggningsbesöken att bli betydligt fler än verksamhetsbesöken.

Besök på verksamheterna

Totalt gjordes det drygt 5 miljoner besök till utställningsverksamheterna 2023 (tabell 4). Konstmuseerna, som också består av flest stora verksamheter (tabell 3), stod för en majoritet av besöken, nästan 2,8 miljoner. Till konsthallarna i undersökningen gjordes drygt 1,2 miljoner besök. Andra museer med bild- och formutställningar, och med konst som huvudsaklig inriktning på samlingarna, hade drygt 320 000 besök. Andra typer av utställningsverksamheter hade cirka 316 000 besök, gallerier 265 000 besök och skulpturparker drygt 100 000 besök.

Tabell 4. Besök per kategori 2023, antal

Kategori	Besök totalt	Antal svar
Konsthall	1 245 604	73
Konstmuseum	2 795 036	32
Skulpturpark	100 180	3
Galleri	265 104	57
Annat museum med bild- och formutställningar	321 659	10
Annat	316 473	12
Totalt	5 044 056	187

Kommentar: När det totala antalet besök redovisas används antal anläggningsbesök för att uppskatta verksamheternas totala besöksvolym. Om antal anläggningsbesök inte rapporterats används verksamhetsbesök.

Besök av barn och unga och skolbesök

Verksamheter med mer än 1 årsarbetskraft fick också frågor om antalet verksamhetsbesök som görs av barn och unga eller är skolbesök. Hos de verksamheter (65) som rapporterat verksamhetsbesök för barn och unga utgjordes 16 procent av verksamhetsbesöken av barn och unga. Vad gäller skolbesök var andelen 4 procent hos de verksamheter (71) som rapporterat antalet verksamhetsbesök som var skolbesök.

Fri entré

Ett besök till utställningar med bild- och formkonst var ofta gratis, 76 procent av de verksamheter som svarat på frågan (222) angav att de hade fri entré för samtliga besökare till alla utställningar. Ytterligare 4 procent hade fri entré men tog entréavgift vid några utställningar, och 9 procent hade fri entré vid någon dag eller några timmar per vecka. Bland gallerier hade nästan alla fri entré, 99 procent, och bland konsthallar var det 82 procent som hade fri entré till sina utställningar. Bland konstmuseerna hade 25 procent fri entré.

Bild- och formutställningar

Kulturanalys frågar verksamheterna hur många utställningar de arrangerat inom bild och form. I tabell 5, 6, 7 och 8 samt figur 1 redovisas 1) de verksamheter som huvudsakligen ägnar sig åt bild och form och 2) de verksamheter som inte huvudsakligen bedriver bild- och formverksamhet men har angivit att de har bild- och formutställningar. I grupp två kategoriserar sig nästan alla som annat museum med bild- och

formutställningar. De återfinns bara i tabellerna nedan om utställningar och MU-avtalet, därför omfattar dessa tabeller betydligt fler verksamheter än övriga tabeller i rapporten.

Utställningarna visar huvudsakligen samtidskonst

Samtida konst är den vanligaste inriktningen på verksamheternas utställningar, 59 procent har angett det som den huvudsakliga inriktningen på utställningarna. Därefter är annan inriktning vanligast, 18 procent. Det är framför allt museer som angett en annan inriktning som då ofta hör ihop med inriktningen på deras museum. Konsthistorisk inriktning på bild- och formutställningarna är också vanligt bland museer.

Tabell 5. Huvudsaklig inriktning på utställningarna efter kategori 2023, antal

Kategori	Samtida konst	Konst-historisk	Form och design	Arkitektur	Konst-hantverk	Annan	Antal svar
Konsthall	91	2	2		4	3	102
Konstmuseum	18	15	2		2	4	41
Skulpturpark	4						4
Galleri	64	1	1	1	12	4	83
Annat museum med bild- och formutställningar	22	13	7	5	9	44	100
Annat	15	1	2		3	10	31
Totalt	214	32	14	6	30	65	361

Kommentar: Av de 361 verksamheterna är 139 verksamheter som i huvudsak inte bedriver bild- och formverksamhet. De finns främst inom kategorin annat museum med bild- och formutställningar.

Det arrangerades 2 665 utställningar 2023

Totalt arrangerades 2 665 utställningar inom bild- och formkonst 2023. De flesta utställningarna var tillfälliga, 1 945, och flest utställningar arrangerades av gallerier, 890 utställningar, och konsthallar, 755 utställningar.

Bland de verksamheter (277) som svarat på frågan om ifall utställningarna var riktade till barn och unga var 25 procent av utställningarna riktade till barn och unga.

Tabell 6. Bild- och formutställningar efter kategori och typ av utställning 2023, antal

Kategori	Permanenta utställningar	Tillfälliga utställningar	Vandrings-utställningar	Totalt antal utställningar	Antal svar
Konsthall	104	633	18	755	100
Konstmuseum	72	243	24	339	41
Skulpturpark	22	17	0	39	4
Galleri	233	645	12	890	81
Annat museum med bild- och formutställningar	168	287	24	479	88
Annat	35	120	8	163	28
Totalt	634	1 945	86	2 665	342

Kommentar: Av de 342 verksamheterna är 124 verksamheter som i huvudsak inte bedriver bild- och formverksamhet. De finns främst inom kategorin annat museum med bild- och formutställningar.

Geografisk spridning av utställningar

Det arrangerades 2023 utställningar inom bild- och formkonst i alla länen, men det är stor variation i antal utställningar länen emellan (tabell 7). Storstadslänen Västra Götaland (581), Stockholm (430) och Skåne (403) dominerar till antalet utställningar utifrån svarande verksamheter (342). Ser man däremot till antalet utställningar per 1 000 invånare arrangeras det flest utställningar i Gotlands län (0,61), Värmlands län (0,46) och Jämtlands län (0,40).

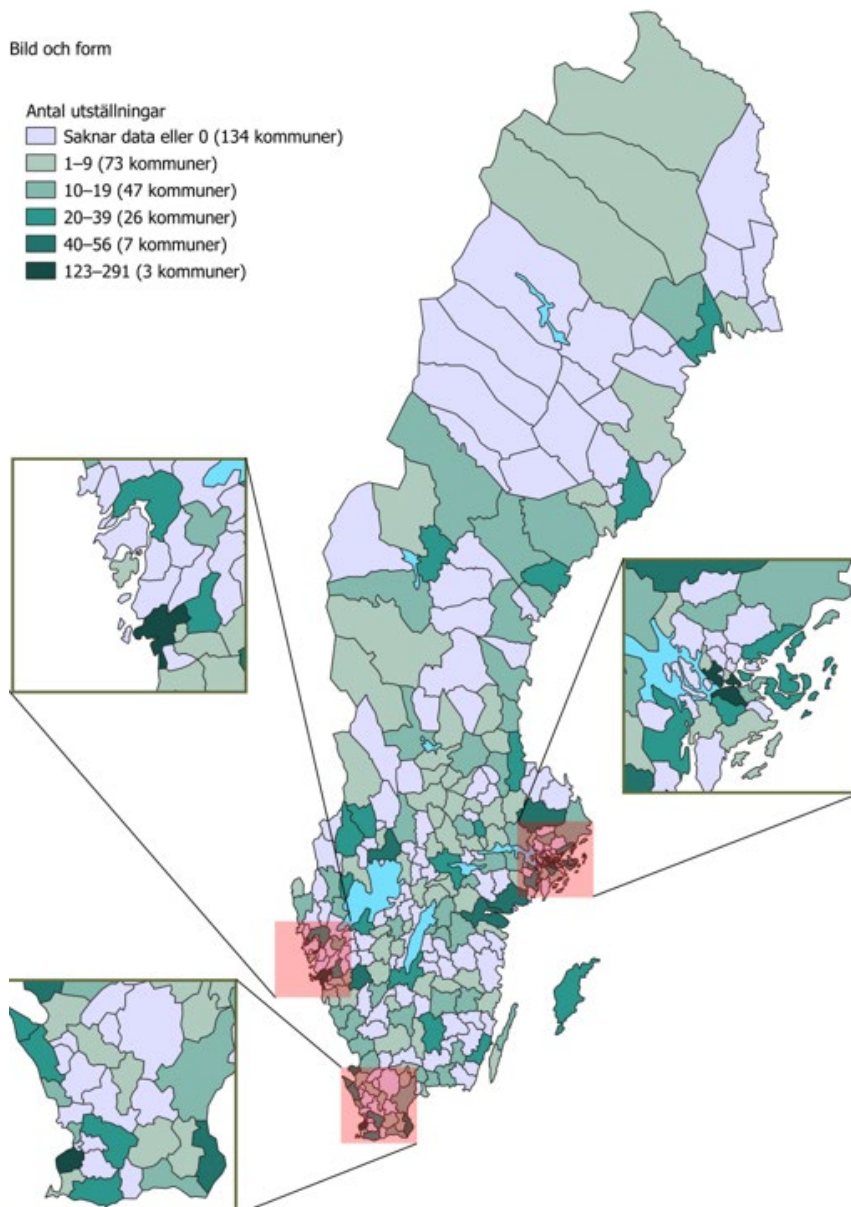
Tabell 7. Bild- och formutställningar per län 2023, antal

Län	Utställningar	Antal per 1 000 invånare	Antal svar
Blekinge län	54	0,34	7
Dalarnas län	61	0,21	12
Gotlands län	37	0,61	4
Gävleborgs län	75	0,26	9
Hallands län	60	0,17	10
Jämtlands län	53	0,40	7
Jönköpings län	77	0,21	9
Kalmar län	74	0,30	11
Kronobergs län	35	0,17	5
Norrbottnens län	67	0,27	8
Skåne län	403	0,28	49
Stockholms län	430	0,18	58
Södermanlands län	94	0,31	11
Uppsala län	74	0,18	12
Värmlands län	130	0,46	16
Västerbottens län	53	0,19	10
Västernorrlands län	82	0,34	9
Västmanlands län	57	0,20	7
Västra Götalands län	581	0,33	60
Örebro län	62	0,20	13
Östergötlands län	106	0,22	15
Totalt	2 665	0,25	342

Kommentar: Av de 342 verksamheterna är 124 verksamheter som i huvudsak inte bedriver bild- och formverksamhet. Befolkningsstatistik är hämtat från Statistikmyndigheten SCB.

Figur 1 visar den geografiska spridningen av de svarande verksamheternas utställningar i landets 290 kommuner. År 2023 arrangerade verksamheterna utställningar i 161 av landets 290 kommuner. Flest utställningar arrangerade verksamheterna i Göteborgs kommun (291), följt av de andra storstäderna Stockholm (200) och Malmö (123). I flest kommuner (73) arrangerades mellan 1–9 utställningar.

Figur 1. Bild- och formutställningar per kommun 2023, antal

Kommentar: Kartan visar fördelningen av 2 665 utställningar och baseras på svar från 342 verksamheter, varav 124 verksamheter som i huvudsak inte bedriver bild- och formverksamhet, som arrangerat utställningar inom bild och form.

MU-avtalet

I enkäten får verksamheterna ange om de följer ramavtalet för konstnärers ersättning för medverkan vid utställningar (MU-avtalet). Verksamheterna kan ange om de använder *utställningsersättning* eller *medverkandeersättning*, eller båda.

MU-avtalet

MU-avtalet är ett avtal om upphovsmäns rätt till ersättning vid visning av verk samt medverkan vid utställning. Avtalet gäller mellan statliga institutioner (staten) å ena sidan och Konstnärernas Riksorganisation, Föreningen Sveriges Konsthantverkare och Industrieformgivare, Föreningen Svenska Tecknare och Svenska Fotografers Förbund å andra sidan.

MU-avtalet bestämmer ekonomisk ersättning till konstnärer, som till exempel bildkonstnärer, fotografer, konsthantverkare och tecknare, för att ställa ut verk som konstnären äger.

Medverkansersättning är en ersättning som arrangören betalar till upphovsmannen i samband med visning av dennes verk och som inte utgör utställningsersättning.

Utställningsersättning betalar arrangör till upphovsman för visning av verk i upphovsmannens ägo för allmänheten eller en större sluten krets genom tillfällig utställning inom och utom landet.

Avtalet bestämmer också att ett enskilt avtal ska tecknas mellan arrangör och konstnär för konstnärens insatser och kostnader i anslutning till en utställning (Kulturrådet 2021).

I tabell 8 redovisas användandet av MU-avtalet. Av 359 svarande verksamheter uppgav 231, 64 procent, att de använde MU-avtalet, i form av medverkandeersättning och/eller utställningsersättning. Konstmuseer, varav många är statliga (tabell 2), och konsthallar följde i störst utsträckning MU-avtalet.

Tabell 8. Användande av MU-avtalet per kategori 2023, antal och andel i procent

Kategori	Ja	Procent	Antal svar
Konsthall	84	82	102
Konstmuseum	35	92	38
Skulpturpark	3	75	4
Galleri	47	54	87
Annat museum med bild- och formutställningar	45	46	97
Annat	17	55	31
Totalt	231	64	359

Kommentar: Av de 359 verksamheterna är 139 verksamheter som i huvudsak inte bedriver bild- och formverksamhet.

Publika aktiviteter

Större verksamheter får frågor om publika aktiviteter (tabell 9). Totalt anordnade 29 verksamheter 13 545 olika aktiviteter 2023. Den vanligaste typen av aktivitet hos dessa verksamheter var visningar och guidningar inomhus, 6 987 visningar och guidningar genomfördes 2023 på de 27 verksamheter som besvarat frågan. Det genomfördes även många aktiviteter i kategorin enstaka workshoppar och prova-på-aktiviteter, 1 100, samt övrig programverksamhet inomhus, 1 060. För de verksamheter (28) som angett att de har publika aktiviteter för barn och unga var 40 procent riktade till dem.

Tabell 9. Publika aktiviteter för större verksamheter per kategori 2023, antal

Typ av aktivitet	Antal	Antal svar
Visningar och guidningar inomhus	6 987	27
Vandringar utanför verksamheten	234	28
Föredrag, seminarier etc.	545	27
Konserter, musikevenemang, scenkonstföreställningar etc.	280	28
Filmvisningar	72	28
Återkommande kurser och studiecirklar	354	28
Enstaka workshoppar och prova-på-aktiviteter	1 100	28
Övrig programverksamhet inomhus	1 060	26
Övrig programverksamhet utanför verksamheten	298	26
Totalt	10 930	28

Kommentar: Tabellen baseras på svar från 28 verksamheter 10 årsarbetskrafter eller mer.

Större verksamheter svarar också på frågor om ifall de har olika typer av digitala publika aktiviteter, såsom digitala visningar från verksamhetens lokaler, sociala medier eller föredrag online. Dessa aktiviteter redovisas i tabell 10. Totalt angav 29 verksamheter att de hade digitala publika aktiviteter, av dem hade nästan alla sociala medier, 28 verksamheter. Vidare hade drygt hälften, 16 verksamheter, digitala föredrag, seminarier och publika samtal.

Tabell 10. Digitala publika aktiviteter för större verksamheter 2023, antal

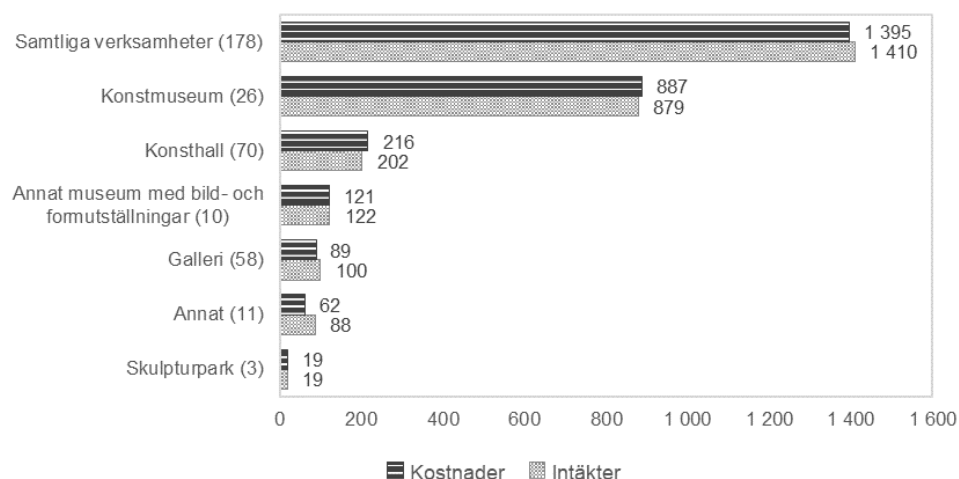
Typ av aktivitet	Antal verksamheter som har någon av aktiviteterna	Andel
Visningar och guidningar inomhus	11	37
Vandringar utanför verksamheten	2	7
Föredrag, seminarier, publika samtal etc.	16	53
Konserter, musikevenemang, scenkonstföreställningar etc.	4	13
Återkommande kurser och studiecirklar online	2	7
Enstaka workshoppar och prova-på-aktiviteter online	3	10
Digitala utställningar	5	17
Sociala medier	28	93
Blogg		
Podcast	4	13
Egen app	5	17
Övrig digital verksamhet	11	37
Antal svarande	29	

Kommentar: Tabellen baseras på svar från 29 verksamheter med 10 årsarbetskrafter eller mer.

Ekonomi

De totala intäkterna uppgick 2023 till strax över 1,41 miljarder kronor. Kostnaderna var något lägre, de uppgick till 1,39 miljarder kronor. Konstmuseerna (26), som har flest stora verksamheter, stod för den största delen av intäkterna, nästan 880 miljoner kronor, och kostnaderna, nästan 890 miljoner kronor. Därefter hade konsthallar, gruppen med flest verksamheter, de största intäkterna och kostnaderna, med 0,20 respektive 0,22 miljarder kronor.

Figur 2. Intäkter och kostnader per kategori 2023, tusentals kronor

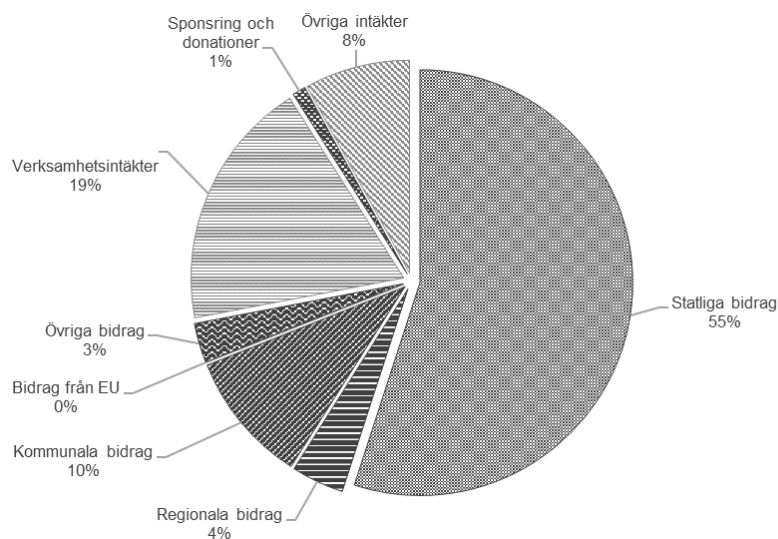

Kommentar: Figuren baseras på svar från 178 verksamheter.

Intäkter efter intäktsslag

Större verksamheter fick mer detaljerade frågor om sin ekonomi. Av de 26 svarande verksamheterna var flest kommunala och statliga verksamheter, men det förekom också stiftelser, företag och ekonomiska föreningar. De stora verksamheterna står för 75 procent av de totala intäkterna för alla verksamheter som redovisas i figur 2. Deras olika typer av intäkter redovisas som andel av deras totala intäkter i figur 4. Av verksamheternas totala intäkter var 69 procent offentlig finansiering och 31 procent annan finansiering. Statliga bidrag stod för den största andelen offentlig finansiering, 55 procent. Därefter var verksamhetsintäkter, 19 procent, och kommunal finansiering, 10 procent, de största intäktsposterna för utställningsverksamheterna.

Figur 3. Intäkter per intäktslag för större verksamheter 2023, andel i procent

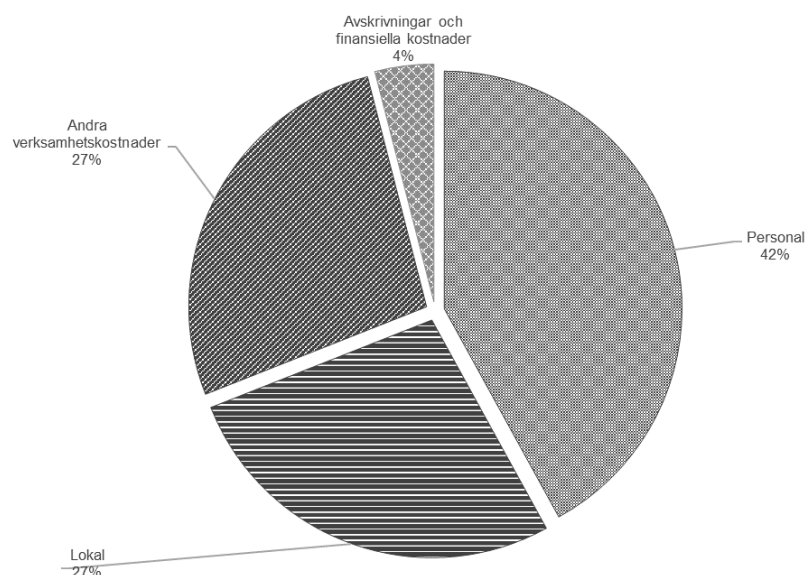

Kommentar: Figuren baseras på svar från 25 verksamheter 10 årsarbetskrafter eller mer.

Kostnader efter kostnadsslag

I figur 4 redovisas verksamheternas kostnader per kostnadsslag som andel av de totala kostnaderna för större verksamheter. Den största utgiftsposten för verksamheterna var personalkostnader som utgjorde 42 procent av kostnaderna 2023. Därefter var lokalkostnader och andra verksamhetskostnader de största utgiftsposterna på 27 procent vardera.

Figur 4. Kostnader per kostnadsslag för större verksamheter 2023, andel i procent

Kommentar: Figuren baseras på svar från 25 verksamheter med 10 årsarbetskrafter eller mer.

Personal

I den här statistiken mäts verksamheternas personal i antal årsarbetskrafter. En årsarbetskraft definieras av den arbetstid som motsvarar en heltidssysselsatt person under ett år (1 760 arbetstimmar). Om två personer arbetar halvtid motsvarar det en årsarbetskraft. Här presenteras all arbetskraft som är avlönad, oavsett anställningsform, inom den egna organisationen samt ideell arbetskraft. Frilansare ingår inte.

Totalt rapporterade 204 verksamheter 935 avlönade årsarbetskrafter 2023 (tabell 12). Flest avlönade årsarbetskrafter stod konstmuseer och konsthallar för med 490 respektive 229 årsarbetskrafter. Mest ideellt arbete stod gallerier och konsthallar för med 38 respektive 30 årsarbetskrafter ideellt arbete, det är också de kategorier där flest verksamheter är ideella föreningar (se tabell 2). 169 verksamheter har svarat på frågan om ideellt arbete.

Tabell 11. Avlönade och ideella årsarbetskrafter efter kategori 2023, antal

Kategori	Avlönade	Avlönade, antal svar	Ideellt	Ideellt, antal svar
Konsthall	229	80	30	64
Konstmuseum	490	27	4	20
Skulpturpark	20	3	0	3
Galleri	61	70	38	62
Annat museum med bild- och formutställningar	77	9	2	8
Annat	58	15	8	12
Totalt	935	204	83	169

Avlönade årsarbetskrafter uppdelat på män och kvinnor

Verksamheter med mer än 1 årsarbetskraft får också ange sina årsarbetskrafter uppdelat på män och kvinnor. Bland de svarande (105) stod kvinnor för den största andelen av årsarbetskräfterna 2023, 68 procent, jämfört med männen, 32 procent. Andelen årsarbetskrafter som utfördes av kvinnor var större i alla kategorier av verksamheter, mellan 64 och 76 procent.

Referenser

Kulturdepartementet (2022). *Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende Myndigheten för kulturanalys.*

Kulturrådet (2021). *MU-avtalet.*

Myndigheten för kulturanalys (2024). *Museer 2023.*

Myndigheten för kulturanalys (2023). *Bild och form 2022. Statistik om utställningsverksamhet inom bild och form i Sverige.*

Myndigheten för kulturanalys (2022). *Uppdrag att ta fram statistik inom bild- och formområdet. Ett första steg mot officiell statistik om verksamheter med bild- och formutställningar.*

Statistikmyndigheten SCB (2024). *Folkmängd efter region och år.* Tillgänglig: https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BE_BE0101_BE0101A/BefolkningNy/table/tableViewLayout1/ [2024-09-12]

Bilaga 1. Kulturanalys arbete med att ta fram statistik inom bild och form

Kulturanalys initierade 2019 ett arbete med att ta fram statistik inom bild- och formområdet och har i uppdrag att ta fram statistik om bild och form (Kulturdepartementet 2022). Uppgifter om bland annat bild- och formutställningar samlades in genom en enkät första gången för verksamhetsåret 2019. Insamlingen fortsatte för verksamhetsåren 2020 och 2021. Enkäten skickades fram till och med 2021 till 1) ett mindre antal konsthallar inom kultursamverkansmodellen¹ och 2) till museer som anordnar bild- och formutställningar och som ingår i Kulturanalys insamling till den officiella statistiken om museer (Kulturanalys 2023, Kulturanalys 2022).

Att göra insamlingen med ett mindre antal verksamheter och utöka populationen stegvis skapar förutsättningar för att etablera produktionsprocesser och dra slutsatser och lärdomar kring populationen och insamlingen, anpassa frågor och säkerställa god kvalitet på de data som samlas in. Det största utvecklingsarbetet som kvarstår är att utvidga populationen. För insamlingsåret 2022 ingick för första gången ett större antal konsthallar. Information om dem har hämtats bland annat genom dokumentstudier, samverkan med regioner och genom en enkät till Sveriges kommuner.² För insamlingsåret 2023 utvidgades insamlingen och populationen till att inkludera ytterligare verksamheter. Det är en utmaning att identifiera alla relevanta aktörer för att få grepp om populationen i dess helhet. För att hitta alla verksamheter som är, eller som Kulturanalys bedömer skulle kunna vara, utställningsverksamheter inom bild och form och av permanent karaktär har vi tagit hjälp av en rad olika källor. Bland annat har vi använt medlemslistor från organisationer som Riksförbundet Sveriges konstföreningar och Bildkonst Sverige, samt listor över verksamheter som fått bidrag inom bild och form från Kulturrådet.

Arbetet med att utvidga populationen och hitta fler verksamheter kommer att fortsätta. Så småningom hoppas vi kunna dra slutsatsen att de verksamheter som ska ingå i målpopulationen ingår. I framtiden, när populationen har utökats och undersökts flera gånger, kommer vi att kunna redovisa tidsserier. Parallellt med utvidgningen av populationen pågår också ett kontinuerligt kvalitetssäkringsarbete av statistiken, och målet är att statistiken på sikt ska vara av tillräckligt god kvalitet för att klassas som officiell statistik.

¹ Kulturanalys insamling samordnas med regionerna (utom Region Stockholm) och Kulturrådet för uppföljning av verksamheter med regionala bidrag och för uppföljning av statliga bidrag enligt kultursamverkansmodellen.

² En enkät gick ut till samtliga Sveriges kommuner. Syftet var att samla in uppgifter om kulturverksamheter som antingen hade kommunen som huvudman eller som fick kommunala verksamhetsbidrag eller motsvarande.

Operationalisering av definitionen av en bild- och formverksamhet

För att avgöra om en verksamhet uppfyller Kulturanalys definition får verksamheterna besvara följande frågor:

1. Visar verksamheten utställningar med professionell bild- och formkonst?

Professionell bild- och formkonst innebär i vår undersökning att verksamheten återkommande har kurerade utställningar, det vill säga utställningen har setts och bedömts i förväg av arrangören. Det inkluderar inte utställningar av verk som utförts av elev i utbildning, som utförts av barn (upp till 18 år) eller verk som producerats inom ramen för utställningsverksamhetens pedagogiska verksamhet.

2. Har verksamheten fysiska och permanenta utställningsplatser?

Fysiska och permanenta utställningsplatser är lokaler eller områden, såsom skulpturparker, med återkommande verksamhet som går att besöka fysiskt. Det inkluderar inte pop-up-lokaler eller verksamheter som har enbart digitala utställningar.

3. Är verksamheten öppen för allmänheten att besöka?

En verksamhet som är öppen för allmänheten ska kunna besökas utan speciell föranmälan, inbjudan eller tillstånd under regelbundna öppettider. Det innebär att utställningsverksamheter som bara tar emot bokade grupper eller på en arbetsplats som inte är öppen för allmänheten ska svara "Nej" på denna fråga.

4. Har verksamheten haft regelbundna öppettider under hela eller delar av kalenderåret?

Med regelbundna öppettider avses att utställningsverksamheten varit öppen minst en dag i månaden under en viss tid. Exempelvis kan verksamheten vara öppen dagligen, på fredagar under månaderna juni, juli och augusti eller ha en turlista.

Besöksräkningsmetoder

Kulturanalys ställer också frågor om hur utställningsverksamheterna räknar besök. Det vanligaste var att verksamheterna räknade besök manuellt, med till exempel klicker eller att besök registrerades i kassan; 43 procent använde sådana metoder. 26 procent uppger att de använde automatisk räkning av besök genom till exempel fotocell eller kamera och 22 procent att det var en uppskattning av antalet besök.

www.kulturanalys.se